

ભારતમાં પ્રદૂષણની ‘અચળ’ સમસ્યા

પરિવર્તન એ સંસારનો નિયમ ભલે હોય પણ ખાસ કરીને ભારતની કેટલીક સમસ્યા એવી છે. જેમાં પસાર થતા સમયની સાથે પણ કોઈ પરિવર્તન આવતું નથી. મતલબ કે તે સદાકાળ અચળ રહે છે. જેમ કે, ભ્રષ્ટાચાર અને પ્રદૂષણ. અહીં આપણે પ્રદૂષણની સમસ્યાની વાત કરીએ. આપણું પાટનગર દિલ્હી ખાસ કરીને છેલ્લા થોડા સમયથી સમયાંતરે બનતા રાજકીય વિવિધ ઘટનાક્રમ ઉપરાંત ત્યાંની ઉત્તરોત્તર વધી રહેલી પ્રદૂષણની સમસ્યા માટે પણ ચર્ચામાં રહે છે. આ વખતે તો દિલ્હીમાં હવાઈ પ્રદૂષણની સમસ્યાએ લોક આંદોલનનું સ્વરૂપ પણ લઈ લીધું. અલબત્ત, આ આંદોલનના કેન્દ્રમાં વિશેષરૂપે દિલ્હીમાં સતત ઘેરી બનતી જતી હવાઈ પ્રદૂષણની સમસ્યા બાબતે વહીવટીતંત્રની નિષ્ક્રિયતા હતી. વેલ, પ્રદૂષણની બાબતે આ તો એક ચોક્કસ ઘટનાક્રમની વાત થઈ પણ એક ચોક્કસ સમયગાળા દરમિયાન દિલ્હીનું હવાઈ પ્રદૂષણ એક ચા બીજી રીતે ચર્ચાનો વિષય બની રહે એ હવે જાણે એક વણલખી ઘરેડ બની ગઈ છે. એ સાથે ઋતુચક્રની દૃષ્ટિએ થતી ઋતુગત ચર્ચાઓની દૃષ્ટિએ પણ જોઈએ તો એમ કહી શકાય કે ચોમાસામાં જેમ રોડ પરના ખાડા અને ભુવા ચર્ચાનો વિષય બની રહે છે એ જ રીતે અત્યારે શિયાળામાં ખાસ કરીને દિલ્હીનું હવાઈ પ્રદૂષણ ચર્ચાનો વિષય બનતું રહે છે.

જો કે આ તો એક દેશની લોકલ સમસ્યા તરીકે પ્રદૂષણની વાત કરી પણ આખી દુનિયામાં

વધતે ઓછે અંશે પ્રદૂષણની સમસ્યા ઘણા લાંબા સમયથી છે અને વળી, ૨૦મી સદીના માધ્યાંતરના સમયગાળાથી વિશ્વમાં પ્રદૂષણની સમસ્યા એટલી બળવત્તર બનતી ગઈ છે કે આ જ સમયગાળામાં બ્રિટાનિકા એનસાઈક્લોપીડિયામાં પણ સ્થાન પામી ચૂકી છે. હા, ૨૦મી સદીના મધ્યાંતર પહેલાં બ્રિટાનિકા એનસાઈક્લોપીડિયામાં પ્રદૂષણની સમસ્યાનો ઉલ્લેખ નહોતો કારણ કે ૨૦મી સદીના મધ્યાંતર પહેલાં વિશ્વમાં પ્રદૂષણની સમસ્યા આટલી ગંભીર ન હોવાનું પણ સત્તાવાર રીતે નોંધાયેલું છે. અહીં એ પણ ઉલ્લેખનીય છે કે બ્રિટાનિકા એનસાઈક્લોપીડિયા ૧૭૬૮થી પ્રકાશિત થાય છે. એટલે કે અત્યારે ખુદ બ્રિટાનિકા એનસાઈક્લોપીડિયા ૨૫૭ વર્ષનો થઈ ચૂક્યો છે. મતલબ કે છેલ્લા લગભગ ૨૫૦થી ૩૦૦ વર્ષમાં સમગ્ર વિશ્વમાં હવાઈ પ્રદૂષણની સમસ્યા અગાઉ ક્યારેય નહોતી એટલી ગંભીર બની ગઈ છે.

અહીં એ પણ ઉલ્લેખનીય છે કે હાલ લગભગ દર વર્ષે શિયાળામાં દિલ્હી જે પ્રકારના ગંભીર હવાઈ પ્રદૂષણ અને તેને કારણે સર્જાતા ઝેરી ધુમ્મસનો અનુભવ કરે છે. તેવા જ અને કંઈક અંશે તેનાથી પણ વધુ ગંભીર ઝેરી ધુમ્મસનો અનુભવ ભોપાલ ૧૯૮૪ની રજુ ડિસેમ્બરે બનેલી ભોપાલ ગેસ દુર્ઘટના દરમિયાન કરી ચૂક્યું છે. આ દુર્ઘટના એટલી ગંભીર હતી કે તેની યાદમાં હવાઈ પ્રદૂષણ ઘટાડવાની પ્રતિબદ્ધતા દર્શાવવા માટે દર વર્ષે રજુ ડિસેમ્બરે રાષ્ટ્રીય પ્રદૂષણ નિયંત્રણ દિન ઉજવાય છે. આ વર્ષે

ઈશ્વરલાલ : ૯૮૨૫૦૩૪૯૭૭ કિરણભાઈ : ૯૮૨૪૦૧૧૬૭૭ જતીનભાઈ : ૯૮૯૮૯૮૨૨૭૭

ગીતા સુગર એજન્સી

સુગર બ્રોકર

ઓમ એઢરપ્રાઈઝ

હોલસેલ સુગર સપ્લાયર